

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

DITLEVSLYST

FAABORG-MIDTFYN KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	18.11.2013
Besigtiget af:	Nanna Secher Larsen
Journalnummer:	2013-7.82.07/430-0001
Kommune:	Faaborg-Midtfyn Kommune
Adresse:	Faurshøjvej 55, 5600 Faaborg
Betegnelse:	Ditlevsløst
Fredningsår:	1987
Omfang:	<i>Det trelængede anlæg (1809-10, stuehusets facadekvist mellem 1858 og 1875 og vindfang mod vest 1921, vestlængen udvidet 1848, hestegang mod vest 1858 og 1875, østlængen udvidet mod syd mellem 1858 og 1875), vaskehuset (før 1875), gårdspladsen samt de to buehække ved indkørslen til gården.</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Ditlevsløst ligger på sydfyn nær Fiskerup Skov og Brændegård Sø. Ejendommen er et trelænget anlæg omkring en gårdsplads med en oval græsplæne i midten. Kørevejen omkring plænen er grusbelagt og de øvrige dele af gårdspladsen har en ældre pigstensbelægning. Vest for stuehuset ligger et mindre vaskehus. Bag stuehuset ligger en stor have omkranset af høje træer. Indkørslen til gården flankeres af buede hække på hver side.

Gårdanlægget består af et fritliggende stuehus med en vinkelstillet avlslænge på hver side. Stuehuset er en syv fag lang, grundmuret bygning i en etage. Det hviler på en sokkel af granitsyldsten og bærer et afvalmet tag hængt med røde vingetegle. Der er to kviste i tagfladerne mod henholdsvis gård og have samt tre ældre skorstenspiber med sokkel og krave i rygningen. De midterste fag fremhæves af en gennemgående frontkvist, der øverst er prydet med et ovalt occulus. Murværket fremstår pudset og gulmalet og afsluttes øverst af en hvidmalet hovedgesims. Frontkviste og gavle prydes af lignende gesimser. Hoveddøren i facadens midterste fag er en nyere, men traditionelt udført, tofløjet dør prydet med pålagte fyldinger i form af pilastre. Herover er et dekorativt opsproset vindue. Foran døren er en tresidet trappe af granit. Mod haven sidder en nyere, tofløjet havedør med ruder i den øverste del. På stuehusets vestgavl er et muret vindfang, hvori der sidder en fyldingsdør med et opsproset overvindue. Alle døre er hvidmalede. Vinduerne er alle ældre, torammede, opsprossede vinduer, der fremstår hvidmalede.

I det indre er stuehuset præget af en ældre grundplan med en gennemgående midterskillevæg, der opdeler grundplanen i tre store stuer mod haven og mindre værelser, forstue, trapperum og køkken

mod gårdsiden. Fra køkkenet er der udgang gennem vestgavlens vindfang. Via en ældre trappe er der adgang til loftetagen, der er indrettet med en stue mod gården, hvorfra der er adgang til værelser mod haven og i gavlene. Interiøret er overvejende præget af ældre overflader, herunder brædde-, flise- og parketgulve, enkelte og dobbelte fyldingsdøre, fodpaneler, pudsede lofter med enkle stukgesimser og indbyggede skabe. Vinduerne har ældre anverfere fra 1700-tallet og er forsynet med forsatsvinduer. Der er et nyere listebeklædt loft i køkkenet, og loftetagens gulve er belagt med tæpper. Kælderen, der ligger under de tre vestlige fag, har ældre flisegulve og hvidkalkede vægge, og etageadskillelsens bjælker og loftbrædder synlige. Der er også bevaret ældre bygningsdele og inventar i kælderen i form af revledøre og et ældre træmøblement.

Begge avlslænger er opført i sortopstolpet bindingsværk med gulkalkede tavler. Fodremmene hviler på en lav sokkel af marksten, og begge bygninger bærer stråttækte heltage, hvoraf den østre avlslænge har halmmønning og kragtræer, og den vestre har en teglhængt mønning samt et stråtag, der afsluttes nederst med et skifte røde vingetegl. Begge avlslænger har høgab med sorttjærede luger. Den vestre længe har fire, ældre tofløjede, sorttjærede revleporte og i den vestlige langside en stråttækt hesterundgang med åbne sider.

Vestlængen er indrettet til garage og vognport. Skillevæggene af bindingsværk fremstår hvidkalkede og loftets bjælkelag er synligt. Der er både et delvist intakt loft af rafter og et intakt bræddeloft. Østlængen er indrettet til stald og har bevaret ældre staldinventar til heste, køer og kalve i form af blandt andet båse og bokse til opstaldning. Loftets bjælkelag fremstår synligt med bræddeloft. På høløftet er den nye, traditionelt udførte tagkonstruktion og det sydede stråtag synligt. Både øst- og vestlænge har ældre en- eller torammede opsprossede vinduer, der er rødmaledede eller ældre, sortmaledede staldvinduer af støbejern.

Vaskehuset er et lille fritliggende bindingsværkshus opført i sortopsolpet tømmer. Fodremmen hviler på en lav sokkel af marksten og huset bærer et afvalmet tag hængt med røde vingetegl. I rygningen sidder en ældre skorstenspipe med sokkel og krave. På bygningens vestre langside er en tofløjet sorttjæret revledør. Der er to ældre fyldingsdøre, der ligesom de ældre torammede, opsprossede vinduer er rødmaledede.

I det indre er bygningen inddelt i to rum og indrettet til værksted og opbevaring. Gulvene er støbte, og væggene er enten pladebeklædte eller hvidkalkede over stok og sten. Lofterne har synligt bjælkelag med bræddeloft. Skorstenen er også bevaret i det indre.

— BYGNINGSHISTORIE

Ditlevslyst blev opført i 1809-1810. vestlængen blev udvidet i 1848 og siden udvidet med en hestegang i 1858 og 1875. Østlængen blev ligeledes udvidet imellem 1858 og 1875 og samtidig fik stuehuset tilføjet begge gavkviste. Vaskehuset blev opført før 1875 og stuehusets lille vindfang blev tilføjet i 1921. Gården har fungeret som skovriderbolig under Brahetrolleborg.

Af ældre fotografier ses det, at østlængen tidligere har haft to korte udløberlænger mod øst, ligesom der også har ligget et mindre, fritliggende bindingsværkshus på østsiden af denne længe. Udløberlænger og bindingsværkshus er nedrevet i 1900-tallets anden halvdel.

— KILDER

<http://www.kb.dk/danmarksetfraluften/>

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ved Ditlevslyst knytter sig i særlig grad indkørslen, hvor de buede bøgehække leder op til gårdspladsen, der fremstår særdeles harmonisk igennem måden den afgrænses af stuehuset og de ensartede avlsbygninger af bindingsværk. Gårdspladsens ovale græsplane er med til at samle, det fint sammensatte anlæg. Endelig harmonerer gårdspladsens pigstensbelægning godt med anlæggets traditionelle materialeholdning. Bag stuehuset danner de store træer en stemningsfuld ramme om den store have.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi ved Ditlevslyst knytter sig til det samlede anlæg med stuehus avlslænger og vaskehus, der med sin statelige udformning, størrelse og fine detaljering i stuehuset vidner om ejendommens fortid som skovriderbolig.

Den kulturhistoriske værdi knytter sig endvidere til hovedbygningens enkle klassicistiske udformning defineret ved den symmetriske opbygning, hovedgesimsen, det stort set udbrudte, halvvalmede tag og den fint forarbejdede hoveddør. Det klassicistiske formsprog fremhæver endvidere hovedbygningen som den fornemmeste bygning i gårdanlæggets interne hierarki. Her er det grundmurede stuehus gennem sine dimensioner, materialer og

herskabelige udtryk fremhævet overfor de mere ydmyge bindingsværksavlslængere.

I stuehusets indre knytter den kulturhistoriske værdi sig til den bevarede ældre grundplan, der opdeler stueetagen på langs med stuer mod haven og værelser, forstue, trappe og køkken mod gårdsiden. Loftetagen fremstår ligeledes med en traditionel rumdisponering med værelser i gavlen og mod haven. De bevarede ældre bygningsdele, herunder planke-, parket- og flisegulve, pudsede lofter, stukatur, indbyggede skabe og paneler viser tydeligt stuehusets fortid som et stateligt og repræsentativt hjem for skovrideren. I nær tilknytning til køkkenet er nedgangen til kælderen, der med sine mindre rum med hvidkalkede vægge og bræddeloftet viser etagens rent funktionsbetingede fortid, hvor der har været diverse funktionsrum for tyendet samt mulighed for kølig opbevaring af eksempelvis madvarer.

Avslængernes bindingsværk er et fint eksempel på det egnskarakteristiske fynske bindingsværk, der blandt andet kendetegnes ved de lange skråbånd i længernes yderste fag, der støtter anden stolpe. De skråbånd, der sidder flere fag inde på langsiderne vidner endvidere om de ombygninger og udvidelser, som længerne har gennemgået i 1800-tallet. Endelig knytter der sig væsentlig kulturhistorisk værdi til vestlængens hesterundgang, da den er en af få bevarede hesterundgange på Fyn. Hesterundgangen var tidligere et meget udbredt bygningselement på gårdene, hvor det hestetrukne maskineri ofte drev et tærskværk eller lignende.

I den østre avlslænge knytter de kulturhistoriske værdier sig til de hvidkalkede vægge, bræddelofterne med synligt bjælkelag, pigstens- og flisegulvene og de støbte gulve. Hertil kommer det bevarede staldinventar, der tydeligt viser bygningens tidligere funktion som stald. I vestlængen knytter den kulturhistoriske værdi sig til de ældre overflader, herunder de kalkede vægge og bræddeloftet med synligt bjælkelag, der sammen med de store revleporte fortæller om bygningens tidligere funktion som lade og opbevaring af afgrøder, ligesom der knytter sig kulturhistorisk værdi til samtlige høløfter og høgab i avlslænger.

Vaskehusets kulturhistoriske værdi knytter sig til dets beliggenhed i bekvem afstand af stuehusets køkken, hvilket har lettet tyendets daglige arbejdsgange. Ligesom den bevarede skorstenspibe vidner om bygningens oprindelige brug som vaskehus, hvor der tidligere var tilkøbet en gruekedel, hvori man vaskede.

I vaskehuset knytter den kulturhistoriske værdi sig i det indre sig til de hvidkalkede vægge, bræddeloftet med synligt bjælkelag og den

bevarede skorsten, der viser bygningens oprindelige formål som et prunkløst og funktionelt arbejdsrum.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi ved Ditlevslyst knytter sig i det ydre til det samlede anlæg med det symmetriske, klassicistiske stuehus, samt avlslænger og vaskehus af bindingsværk, der ligger omkring den velanlagte gårdsplads. Bygningernes indbyrdes hierarki, ensartede materialeholdning og den gennemgående gule farve gør, at Ditlevslyst fremtræder som en usædvanlig harmonisk og idyllisk helhed.

I stuehuset knytter den arkitektoniske værdi sig i det ydre til den stringent symmetriske opbygning og det nedtonede klassicistiske udtryk. De dekorative elementer begrænser sig til gesimserne, frontgavlens occulus og hoveddørens fine detaljering i de pålagte fyldinger.

I stuehusets indre knytter den arkitektoniske værdi sig de højloftede en suite forbundne stuer, hvor der er et effektivt vue gennem hele huset. Interiøret får endvidere et let herskabeligt præg gennem dørenes, trappens, panelernes og skabenes detaljering og høje håndværksmæssige forarbejdning.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier ved Ditlevslyst knytter sig til det samlede anlæg bestående stuehus, avlslænger, vaskehus og de to buede bøgehække ved indkørslen.

I stuehusets ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til soklerne af tilhugne granitsyldsten, det pudsede, malede murværk, det afvalmede tag hængt med røde vingetegl, de stort set ubrudte tagflader, den gennemgående frontgavl, kvistene og det grundmurede vindfang. Hertil kommer alle ældre samt nyere, traditionelt udførte detaljer, herunder døre, vinduer, skorstene, granittrappesten og de hvidmalede muredetaljer. Endvidere kommer den traditionelle materialeholdning.

I stuehusets indre knytter de bærende fredningsværdier sig til de bevarede dele af den ældre grundplan med stuer mod haven og værelser, forstue, trappe og køkken mod gårdsiden. Hertil kommer alle ældre overflader, bygningsdele og -detaljer, herunder planke-, tegl- og flisegulve, pudsede lofter, stukatur, fyldingsdøre, paneler, panelvægge, indbyggede skabe, trapper og gelændere. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

I avlsbygningerne og vaskehuset knytter de bærende fredningsværdier sig til soklerne af marksten, det sortopstolpede bindingsværk med kalkede tavler, de afvalmede stråtage med alle ældre detaljer, herunder de ubrudte tagflader, halmmønning og kragtræer og mønning af tegl samt vaskehusets afvalmede tegltag og hesterundgangen. Hertil kommer alle ældre og traditionelt udførte detaljer, herunder vinduer af træ og støbejern, revledøre, halvdøre, luger, revleporte, høgab og granitrappesten. Endvidere kommer den traditionelle materialeholdning.

I avlsbygningerne og vaskehusets indre knytter de bærende fredningsværdier sig til alle ældre og traditionelt udførte overflader og konstruktioner, herunder pigstengulve, kalkede vægge, bræddeloft med synligt bjælkelag og de synlige tagværker. Hertil kommer alle ældre og traditionelt udførte bygningsdele- og detaljer, herunder det bevarede staldinventar og vaskehusets skorsten.

— ANBEFALINGER

Ingen angivet.